srijeda, 7. srpnja 2021.

P9_TA(2021)0338

Utjecaj priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva

Rezolucija Europskog parlamenta od 7. srpnja 2021. o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije na sektor ribarstva (2019/2158(INI))

(2022/C 99/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 11. prosinca 2019. naslovljenu „Europski zeleni plan” (COM(2019)0640),

— uzimajući u obzir Strategiju EU-a za bioraznolikost do 2030., utvrđenu u komunikaciji Komisije od 20. svibnja 2020. naslovljenoj „Strategija EU-a za bioraznolikost do 2030. godine – Vraćanje prirode u naše živote” (COM(2020)0380),

— uzimajući u obzir preporuke Komisije iz svibnja 2020. u cilju pozitivne interakcije priobalnih vjetroelektrana i ribarstva,

— uzimajući u obzir izvješće Komisije od 11. lipnja 2020. o plavom gospodarstvu za 2020.,

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 17. rujna 2020. naslovljenu „Povećanje klimatskih ambicija Europe za 2030. – Ulaganje u klimatski neutralnu budućnost za dobrobit naših građana” (COM(2020)0562),

— uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 19. studenoga 2020. naslovljenu „Strategija EU-a za iskorištavanje potencijala energije iz obnovljivih izvora na moru za klimatski neutralnu budućnost” (COM(2020)0741),

— uzimajući u obzir Direktivu 2008/56/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. lipnja 2008. o uspostavljanju okvira za djelovanje Zajednice u području politike morskog okoliša (Okvirna direktiva o pomorskoj strategiji) ([1]),

— uzimajući u obzir Direktivu 2014/89/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o uspostavi okvira za prostorno planiranje morskog područja ([2]) (Direktiva o prostornom planiranju morskog područja),

— uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora ([3]),

— uzimajući u obzir sporazum potpisan 12. prosinca 2015. na 21. konferenciji stranaka (COP21) Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o klimatskim promjenama (UNFCCC) u Parizu (Pariški sporazum),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2018. o međunarodnom upravljanju oceanima: plan za budućnost naših oceana u okviru ciljeva održivog razvoja do 2030. ([4]),

— uzimajući u obzir mape dostupne na portalu sustava za upravljanje podacima OSPAR-a o gustoći aktivnosti plovila („EMODnet Human Activities Vessels Density Mapping – Service, 2019.”) i o priobalnim aktivnostima u području obnovljive energije („Offshore Renewable Energy Developments – 2018.”),

— uzimajući u obzir savjete Savjetodavnog vijeća za Sjeverno more (NSAC) od 28. prosinca 2020. o razvoju priobalnih vjetroelektrana i njegovu utjecaju na ribarstvo,

— uzimajući u obzir svoje stajalište usvojeno u prvom čitanju 24. lipnja 2021. radi donošenja Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavljanju okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 (Europski propis o klimi) ([5]),

([1]) SL L 164, 25.6.2008., str. 19.
([2]) SL L 257, 28.8.2014., str. 135.
([3]) SL L 328, 21.12.2018., str. 82.
([4]) SL C 458, 19.12.2018., str. 9.
([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2021)0309.

— uzimajući u obzir studiju koju je Odbor za ribarstvo (PECH) zatražio 12. studenoga 2020. o utjecaju upotrebe energije vjetra i drugih priobalnih obnovljivih izvora energije na europsko ribarstvo,

— uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika,

— uzimajući u obzir mišljenje Odbora za industriju, istraživanje i energetiku,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za ribarstvo (A9-0184/2021),

A. budući da EU namjerava ostvariti klimatsku neutralnost najkasnije do 2050. godine u skladu s ciljevima europskog zelenog plana; budući da je Komisija predložila cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za barem 55 % do 2030., a Parlament je zatražio cilj smanjenja emisija stakleničkih plinova za 60 % do 2030.; budući da je energija iz obnovljivih izvora na moru jedno od rješenja koja države članice mogu odabrati za ostvarenje tog cilja; budući da bi energija iz obnovljivih izvora na moru trebala imati ključnu ulogu u ostvarenju tih ciljeva primjenom integriranog pristupa kojim se uzimaju u obzir tri stupa održivosti;

B. budući da je EU na temelju Ugovorâ odgovoran zajamčiti sigurnost opskrbe i da su države članice odgovorne utvrditi strukturu svoje opskrbe energijom i odabira izvora energije, istodobno poštujući ciljeve EU-a za ostvarenje energetske neutralnosti do 2050.;

C. budući da će prema procjenama Komisije 30 % potražnje za električnom energijom u EU-u 2050. biti pokriveno priobalnim vjetroelektranama, što odgovara povećanju trenutačnog kapaciteta vjetra priobalnih vjetroelektrana s 12 GW u EU-27 na ciljanih 300 GW 2050.; budući da će prema procjenama Komisije potražnja do 2050. dosegnuti 40 GW kapaciteta energije oceana;

D. budući da prema članku 194. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) europska energetska politika mora osigurati funkcioniranje energetskog tržišta i sigurnost opskrbe energijom, promicati energetsku učinkovitost, uštedu energije i razvoj obnovljivih oblika energije te promicati međupovezanost energetskih mreža; budući da je određivanje strukture izvora energije u državama članicama i dalje u njihovoj nacionalnoj nadležnosti te je stoga struktura potrošnje energije izrazito raznolika;

E. budući da sjeverna mora (Sjeverno more, Baltičko more i sjeveroistočni Atlantik) čine više od 85 % kapaciteta priobalnih vjetroelektrana u vodama EU-27;

F. budući da se geografska obilježja država članica i europskih morskih bazena znatno razlikuju diljem EU-a; budući da je trenutačno razvoj priobalnih vjetroelektrana i drugih sustava za proizvodnju obnovljive energije usredotočen na Sjeverno more i Baltičko more, gdje su uvjeti povoljniji; budući da će se u budućnosti mogućnost ili poželjnost izgradnje postrojenja za energiju iz obnovljivih izvora na moru ili povećanja njihovih dimenzija ili kapaciteta također znatno razlikovati u pojedinim bazenima i državama članicama;

G. budući da je u Sporazumu o trgovini i suradnji između EU-a i Ujedinjene Kraljevine dogovoreno da će ribarska plovila EU-a i dalje imati recipročni pristup vodama Ujedinjene Kraljevine te će stoga i dalje dijeliti europski pomorski prostor na kojemu se trenutačno nalazi 110 priobalnih vjetroelektrana s više od 5 000 vjetroturbina;

H. budući da opskrba energijom vjetra može biti neredovita i nestabilna zbog promjenjivih vremenskih uvjeta;

I. budući da su mogućnosti za skladištenje energije vjetra i dalje vrlo ograničene;

J. budući da drugi priobalni obnovljivi izvori energije, kao što je tehnologija koja koristi valove te plimu i oseku, termalna tehnologija, plutajuća fotonaponska postrojenja i upotreba algi za proizvodnju biogoriva, imaju važnu ulogu u strategiji Komisije za obnovljivu energiju na moru premda trenutačno ne postoje funkcionalna velika postrojenja koja se koriste takvim tehnologijama; budući da ti izvori energije mogu doprinijeti postizanju klimatske neutralnosti i jačanju europskog vodstva te stvaranju novih radnih mjesta; budući da je potrebno nastaviti s istraživanjem i inovacijama jer bi drugi priobalni obnovljivi izvori energije mogli biti obećavajući i prikladniji za neka područja te manje utjecati na ribolovne aktivnosti, riblje stokove i morski okoliš;

srijeda, 7. srpnja 2021.

K. budući da prosječni životni ciklus priobalnih vjetroturbina iznosi od 25 do 30 godina; budući da je zasad vrlo malo turbina stavljeno izvan pogona, a recikliranje je i dalje složen postupak te se reciklira tek 85 – 90 % rastavljene vjetroturbine; budući da je dugoročna vizija utemeljena na kružnom gospodarstvu i pristupu životnog ciklusa nužna kako bi se procijenili na kraju projekta učinci na druge aktivnosti, kao što je ribarstvo, te na lokalne zajednice i ekosustave; budući da ekološki dizajn korištenjem posebnih materijala i dizajnom infrastrukture može potaknuti razvoj lokalne biološke raznolikosti; budući da se metode recikliranja ili održavanje infrastrukture kao što su umjetni grebeni moraju ocijeniti u ranoj fazi osmišljavanja projekta;

L. budući da bi najekonomičniji način, u cjenovnom i prostornom smislu, za ostvarenje ciljanog priobalnog kapaciteta do 2050. godine bio višestruka upotreba istog morskog područja za razne sektore, razmatrajući primjenu pristupa kojim bi se ostvarile posredne koristi tako da svaka aktivnost ostvaruje koristi iz drugih aktivnosti jer povezivanje aktivnosti može pozitivno utjecati na okoliš i pridonijeti postizanju socioekonomskih koristi;

M. budući da je sve veća konkurencija među različitim načinima korištenja pomorskog prostora, što često dovodi do zanemarivanja očigledne povijesne, kulturne, društvene i gospodarske vrijednosti, kao što je ribolov;

N. budući da se u Direktivi o prostornom planiranju morskog područja navodi da države članice moraju uzeti u obzir interakciju aktivnosti i korištenja kao što su akvakultura, ribarstvo te objekti i infrastruktura za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora, kao i podmorski kabeli, te promicati suživot relevantnih aktivnosti i primjenjivati pristup utemeljen na ekosustavu;

O. budući da prostornim planiranjem morskog područja države članice nastoje pridonijeti održivom razvoju energetskih sektora na moru, pomorskog prijevoza i sektora ribarstva i akvakulture te očuvanju, zaštiti i poboljšanju stanja okoliša, uključujući njegovu otpornost na utjecaje klimatskih promjena; budući da bi u tom pogledu interesi sektora ribarstva i akvakulture trebali dobiti posebnu pozornost i ne bi ih trebalo marginalizirati s obzirom na to da države članice nastavljaju s radom i naknadnim revizijama nacionalnih pomorskih prostornih planova;

P. budući da se u Komisijinu prijedlogu Strategije EU-a za bioraznolikost navodi da će „EU prednost davati rješenjima kao što su energija oceana, vjetroelektrane na moru, koje omogućuju i obnovu ribljih stokova”, dok nedavno provedena studija Glavne uprave Europskog parlamenta za unutarnju politiku Unije ([6]) upućuje na to da ne postoje jasna saznanja o potencijalnim koristima za ribarstvo od postrojenja za obnovljive izvore energije na moru te se empirijski dokazi tek očekuju;

Q. budući da Komisija u svojoj Komunikaciji naslovljenoj „Strategija EU-a za iskorištavanje potencijala energije iz obnovljivih izvora na moru za klimatski neutralnu budućnost” potiče javna tijela da u ranoj fazi planiraju dugoročnu upotrebu energije iz obnovljivih izvora na moru, procijene njezinu okolišnu, društvenu i gospodarsku održivost, osiguraju suživot s drugim aktivnostima, kao što su ribarstvo i akvakultura, te se pobrinu da javnost prihvati planiranu upotrebu;

R. budući da ribarstvo ima relativno malen utjecaj na BDP; budući da je ono iznimno važno za ribarske zajednice u brojnim državama članicama;

S. budući da oko 80 % svih ribarskih plovila u EU-u čine mala plovila, od kojih su većina u vlasništvu obiteljskih poduzeća koja postoje generacijama i djeluju uglavnom u priobalnim vodama;

T. budući da zbroj sadašnjih i budućih zbivanja u pogledu priobalnih obnovljivih izvora energije ima najveći utjecaj na ribolovne operacije lova pridnenih vrsta i rakova;

U. budući da je za korištenje energije mora, uz istodobno jamčenje zaštite okoliša i održivog razvoja ribarstva i drugih gospodarskih aktivnosti, potrebno zajedničko planiranje i stroga procjena kumulativnih učinaka, uključujući socioekonomske učinke;

([6]) Studija – „Impact of the use of offshore wind and other marine renewables on European fisheries” (Utjecaj upotrebe energije vjetra iz priobalnih vjetroelektrana i drugih obnovljivih izvora energije mora na europsko ribarstvo), Europski parlament, Glavna uprava za unutarnju politiku, Resorni odjel B – Strukturna i kohezijska politika, 12. studenoga 2020.

V. budući da je potrebno provesti dodatna istraživanja o utjecaju priobalnih vjetroelektrana i drugih priobalnih sustava za proizvodnju obnovljive energije na morski okoliš i ribolovne resurse;

W. budući da Parlament inzistira da se kao Unijin klimatski cilj do 2030. odredi smanjenje emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu za 60 % u odnosu na 1990.;

X. budući da je nužno istražiti sve priobalne resurse vjetra u EU-u i ujedno promicati projekte obnovljive energije mora tako da budu kompatibilni s drugim načinima korištenja pomorskog prostora, u prvom redu s ribarstvom, te pritom nastojati postići sinergije i štititi biološku raznolikost;

Y. budući da su praćenje i empirijska analiza ribolovnih praksi prije, tijekom i nakon izgradnje priobalnih vjetroelektrana važni radi stjecanja boljih saznanja o suživotu;

Z. budući da bi temelji priobalnih postrojenja za obnovljivu energiju mogli privući morski život i djelovati kao umjetni greben;

AA. budući da Međunarodna hidrografska organizacija (IHO) preporučuje izbjegavanje ribolovne aktivnosti na udaljenosti od najmanje 0,25 nautičkih milja (463 metra) sa svake strane podmorskog kabela kako bi se rizici sveli na najmanju moguću mjeru;

1. naglašava potrebu za izbjegavanjem potencijalnog dugoročnog negativnog utjecaja koji priobalne vjetroturbine imaju na određene ekosustave, riblje stokove i biološku raznolikost, a time i na ribarstvo u cjelini; naglašava potrebu za pristupom njihovu razvoju tijekom životnog ciklusa, od izgradnje preko rada i stavljanja izvan pogona, zbog čega su važne stroge i detaljne studije za ocjenu utjecaja postojećih priobalnih vjetroturbina;

2. naglašava da bi trebalo početi koristiti energiju iz obnovljivih izvora na moru kako bi se stvorile prilike za druge aktivnosti, s pomoću pristupa koji se temelji na posrednim koristima za okoliš, društvo i gospodarstvo, čime se osiguravaju koristi za ribare i lokalne zajednice;

3. upozorava na to da će energija iz obnovljivih izvora na moru biti održiva samo ako nema negativnih posljedica za okoliš i ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, posebno u regijama koja ovise o ribarstvu;

4. zabrinut je zbog nedostatka istraživanja o stavljanju izvan pogona priobalnih vjetroturbina te učincima koji će njihovo stavljanje izvan pogona imati na okoliš;

5. ponovo potvrđuje da su države članice i dalje nadležne za donošenje odluka o nacionalnoj strukturi izvora energije i tehnologijama;

6. naglašava da su obnovljiva energija i energetska učinkovitost među ključnim pokretačima za ostvarenje gospodarstva s nultom neto stopom emisija; ističe da je, kako bi se ostvario cilj za energiju iz obnovljivih izvora do 2030., potrebno u skladu s time povećati kapacitet infrastrukture i proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora na moru;

7. naglašava važnost potencijala vodika iz obnovljivih izvora, među ostalim iz energije vjetra i solarne energije, za ostvarenje cilja Unije za klimatsku neutralnost;

8. ističe da postoji potencijal za razvoj plutajućih vjetroelektrana na dubokomorskim područjima, čime se proširuje prihvatljiva zona za vjetroenergetske projekte, a istodobno smanjuje njihova vidljivost s obale; stoga poziva Komisiju i države članice da podrže unaprjeđenje i komercijalizaciju održivih tehnologija plutajućih priobalnih vjetroelektrana kojima se dodatno smanjuje utjecaj na ribarstvo;

9. ističe potrebu za smanjenjem rizika masovnog uvođenja priobalnih vjetroelektrana za fizičku strukturu morskog bazena, posebno morskih i zračnih struja, što bi moglo doprinijeti miješanju stratificiranog vodenog stupa, a time i utjecati na ciklus hranjivih tvari, generiranje valova, amplitude plime i oseke te kretanje sedimenta s dna, te da učinke tih pojava treba pomno pratiti, pri čemu bi infrazvuk koji dolazi od rotirajućih lopatica mogao otjerati ribe i morske sisavce s područja priobalnih vjetroelektrana, a elektromagnetska polja od podvodnih kabela te podvodna buka od postavljanja stupova mogli bi imati ozbiljne negativne posljedice na rakove i morski život; u tom pogledu ističe potrebu za daljnjim razvojem i istraživanjem načina za izbjegavanje i ublažavanje tih negativnih utjecaja;

srijeda, 7. srpnja 2021.

10. prima na znanje važnost primjene najboljih praksi za izbjegavanje poremećaja i ublažavanje štete za lokalne ekosustave tijekom faza planiranja, operativne faze i stavljanja izvan pogona priobalnih postrojenja;

11. smatra da postavljanje jedinica za proizvodnju energije iz pomorskih obnovljivih izvora mora biti uključeno u razvojne strategije i energetsku suverenost svake države te da na njih mora odgovoriti, uz istodobnu usklađenost s ciljevima europskog zelenog plana;

12. ističe koliko je važno uzeti u obzir morfološke i geografske značajke područja na kojima bi se trebale nalaziti priobalne vjetroelektrane;

13. smatra da bi se odluke o postavljanju priobalne infrastrukture za proizvodnju obnovljive energije trebale temeljiti na najboljim znanstvenim procjenama povezanih učinaka i da treba uključiti sve dionike u iskorištavanje područja koja će se zauzeti, posebno povezane ribarske zajednice i njihove organizacije;

14. naglašava potrebu da se istraže mogući učinci, kao što su učinci umjetnih grebena obnovljivih sustava na moru, na život u moru i ribarstvo, koji bi mogli biti ograničeni na operativnu fazu, te da se ispita kako se stavljanje izvan pogona može provesti na način da njegove koristi možda ne budu samo privremene; naglašava da nakon stavljanja izvan snage priobalnih vjetroelektrana lokacije moraju biti u stanju koje omogućuje aktivnosti ribolova ako su one bile dozvoljene prije izgradnje ili za vrijeme operativne faze te kojim se štiti i poštuje okoliš;

15. naglašava potrebu za razmatranjem značajki morskog dna pri uvođenju priobalnih vjetroelektrana kako se infrastruktura ne bi gradila na mjestima na kojima postoji rizik od promjene lokalnih staništa i ekosustava;

16. predlaže da se procijeni kombinacija i integracija priobalnih vjetroelektrana u zaštićena morska područja imajući u vidu jasno definirane ciljeve očuvanja staništa i biološke raznolikosti, uključujući ciljeve koji se odnose na ribolovne resurse; ističe da bi u tim zaštićenim morskim područjima trebalo uspostaviti upravljačke odbore kako bi se bolje upravljalo suživotom aktivnosti te da relevantno tijelo nadležno za zaštićena morska područja mora dati odobrenje;

17. ističe da bi se, kad god je to moguće, priobalne vjetroelektrane trebale postavljati u zone u kojima ribolov nije dopušten kako bi se negativni utjecaji na ribarsku industriju sveli na najmanju moguću mjeru;

18. naglašava da priobalne vjetroelektrane mogu utjecati na ribarstvo zbog promjene prostorne rasprostranjenosti i zastupljenosti morskih vrsta koje se komercijalno love, kao i zbog njihova zatvaranja iz sigurnosnih razloga ili uvođenja promjena u ribolovnoj aktivnosti ili metodi, primjerice iz aktivne u pasivnu;

19. ustraje u uspostavljanju dijaloga i suradnje s ribarima u ranoj fazi postupka; naglašava potrebu za razmatranjem lokalnih ekosustava i posebnosti lokalne zajednice; ističe potrebu za isplaćivanjem odgovarajućih naknada ribarima ako postavljanje priobalnih vjetroelektrana utječe na njihove aktivnosti;

20. prima na znanje činjenicu da se u Komunikaciji Komisije o Strategiji EU-a za bioraznolikost do 2030. navodi sljedeće: „… EU će prednost davati rješenjima kao što su energija oceana, priobalnim vjetroelektranama koja omogućuju i obnovu ribljih stokova…” te se razmatra kombinacija priobalnih vjetroelektrana i zaštićenih morskih područja;

21. naglašava da okolišni, društveni i gospodarski utjecaj priobalnih vjetroelektrana ovisi o specifičnim uvjetima na lokaciji, ekosustavima i ljudskim aktivnostima te da je suradnja dionika tijekom projektiranja i uvođenja priobalnih vjetroelektrana te upravljanja njima ključna za rješavanje pitanja od zajedničkog interesa;

22. napominje da bi sektor malog, obalnog i artizanalnog ribolova mogao snositi teret utjecaja postavljanja tih priobalnih jedinica za proizvodnju obnovljive energije s obzirom na njihovu relativnu blizinu obali;

23. naglašava da će eventualni premještaj posebno pogoditi male i obalne ribare jer oni možda nemaju kapacitet za odlazak na udaljenija ribolovna područja kao ni za promjenu načina ribolova, posebno ako se priobalne vjetroelektrane nalaze u teritorijalnom moru (12 nautičkih milja od obale); poziva na odgovarajuću naknadu kao krajnju mjeru;

24. ističe potrebu za omogućivanjem pristupa osiguranju ribarskih plovila koja obavljaju ribolov ili plove kroz područja priobalnih vjetroelektrana, koje je trenutačno iznimno problematično zbog nedovoljne razine odštete koju nude police osiguranja ribarskih plovila;

25. ističe da svako ograničenje pristupa tradicionalnim ribolovnim područjima izravno utječe na egzistenciju ribara iz različitih obalnih država članica EU-a te na radna mjesta na kopnu koja o njima ovise; stoga naglašava da bi se odgovarajuća naknada trebala pružiti kao krajnja mjera kada je to potrebno; nadalje, ističe da bi svako ograničenje pristupa moglo ugroziti odgovorno i održivo pružanje sigurnosti opskrbe hranom;

26. poziva države članice da, u skladu s odredbama prostornog planiranja morskog područja, odrede posebna povijesna i tradicionalna ribolovna područja na kojima love lokalni ribari kao područja na kojima se neće iskorištavati priobalni obnovljivi izvori energije;

27. naglašava da analiza preklapanja priobalnih obnovljivih izvora energije i ribarstva upućuje na nagli porast mogućnosti prostornog konflikta u određenim europskim morskim bazenima nadolazećih godina; u tom pogledu ističe potrebu za ranim prostornim planiranjem koje obuhvaća sve dionike kad je riječ o postavljanju i o rasporedu priobalnih vjetroelektrana; poziva na uspostavu učinkovitog sudjelovanja, dijaloga i mreža u ranoj fazi kako bi se smanjili i izbjegli sukobi;

28. ističe da danas postoji nekoliko primjera (aktivne ili pasivne) suradnje u pogledu ribolovnih aktivnosti na područjima priobalnih vjetroelektrana; ističe da suradnja usmjerena na zajednički osmišljen smještaj priobalnih vjetroelektrana kako bi ih se kombiniralo s drugim namjenama može smanjiti mogući utjecaj na ribarstvo, ojačati odnose među raznim uključenim sektorima i omogućiti im korisnu suradnju;

29. prepoznaje potencijal za akvakulturu i algakulturu te za pasivan ribolov na područjima priobalnih vjetroelektrana; međutim, naglašava da su potrebna dodatna istraživanja da bi se procijenio ekološki utjecaj i ekonomski potencijal;

30. izražava zabrinutost zbog činjenice da, bez obzira na zabrane i ograničavanje ribarskih aktivnosti, ribari često izbjegavaju ribolov na područjima priobalnih vjetroelektrana čak i ako je pristup dopušten, i to zbog rizika od slučajnog oštećenja, zapletanja i gubitka ribolovne opreme te da je stoga izloženost mogućoj šteti izvor zabrinutosti koji onemogućuje suživot;

31. naglašava da strukture izvora energije u najudaljenijim regijama i na najudaljenijim otocima znatno ovise o uvozu fosilnih goriva unatoč njihovim lokalnim značajkama koje omogućuju iskorištavanje obnovljivih izvora energije; stoga poziva Komisiju i države članice da obrate posebnu pozornost i namijene posebna sredstva za razvoj priobalnih obnovljivih izvora energije na tim područjima kako bi se smanjila njihova ovisnost o fosilnoj energiji;

32. uočava potencijal plutajućih priobalnih vjetroturbina koje otvaraju prilike za postavljanje postrojenja na područja dubokog mora i na većoj udaljenosti od obale, što omogućuje manji vizualni utjecaj i manje potencijalno prostorno preklapanje s ribolovnim područjima;

33. naglašava da stavljanje izvan pogona priobalnih vjetroturbina ne smije imati trajne utjecaje na okoliš ni predstavljati sigurnosni rizik za ribarska plovila zbog moguće preostale infrastrukture ispod morskog dna; nadalje ističe da bi trebalo dodatno razviti metode recikliranja kako bi se smanjio utjecaj na okoliš; smatra da je ključno osigurati da se priobalne vjetroelektrane grade samo ako se primijeni integrirani pristup procesima životnog ciklusa priobalnih vjetroelektrana, što znači da je od početka jasno kako se priobalne vjetroturbine mogu projektirati, graditi, upotrebljavati, stavljati izvan pogona i reciklirati na održiv način; nadalje naglašava da strategije za stavljanje izvan pogona u kojima se predviđa alternativna buduća upotreba ili uklanjanje konstrukcija moraju biti od početka uključene u planove projektiranja i postavljanja te da se u obzir mora uzeti dugoročni održiv utjecaj radi poštovanja načela kružnoga gospodarstva;

34. potiče na utvrđivanje međunarodne norme kojom bi se definirao postupak stavljanja turbina izvan snage te omogućio sveobuhvatni pregled pravila i propisa o stavljanju izvan snage, istodobno se pridržavajući načelâ kružnoga gospodarstva;

srijeda, 7. srpnja 2021.

35. naglašava da bi trebalo uspostaviti financijska rješenja kojima bi se obuhvatili dugoročni rizici koji proizlaze iz napuštene priobalne infrastrukture koja bi se mogla ukloniti radi sigurne ponovne uspostave ribolova;

36. ističe da se sva infrastruktura ispod morskog dna koja se ostavlja na lokaciji mora pratiti na odgovarajući način;

37. ističe da u novijim empirijskim istraživanjima nedostaju procjene gospodarskih, društveno-gospodarskih i društveno-kulturnih učinaka priobalnih izvora obnovljive energije na ribolov; stoga potiče Komisiju da provede daljnja istraživanja koja nadilaze utjecaje na okoliš kako bi se procijenile moguće negativne gospodarske i društvene posljedice ulaganja u priobalne izvore obnovljive energije na ribarstvo i utvrdili pravilni načini za prevladavanje tih negativnih utjecaja;

38. naglašava da su standardizirani programi praćenja i usklađivanje podataka o ribolovnom naporu potrebni kako bi se omogućila kumulativna procjena ekološkog, društveno-gospodarskog, ali i okolišnog učinka širenja priobalne energije iz obnovljivih izvora te da je potrebno poboljšati kompatibilnost i usporedivost podataka;

39. predlaže da države članice povećaju koordinaciju u području istraživanja priobalnih vjetroelektrana kako bi se olakšalo prikupljanje i razmjena rezultata istraživanja i podataka te razmjena najboljih praksi; podsjeća da je tehnologija prikupljanja energije vjetra na moru jedna od najnaprednijih tehnologija, ali da postoje i drugi obećavajući sustavi za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koji bi u određenim slučajevima mogli biti i prikladniji za određena područja na kojima se provode aktivnosti ribolova te stoga imati manje štetan utjecaj na neke gospodarske, društvene i okolišne aspekte; u tom pogledu naglašava važnost poticanja ulaganja u istraživanje i razvoj;

40. poziva Komisiju i države članice da poboljšaju prekograničnu suradnju u prostornom planiranju morskog područja, među ostalim s Ujedinjenom Kraljevinom, najvećim europskim proizvođačem energije iz priobalnih vjetroelektrana, kako bi pronašle rješenja za zajedničke probleme, integrirale elektroenergetske priključke i učile iz primjera najbolje prakse;

41. navodi da prostorno planiranje morskog područja mora imati ključnu ulogu razlikovanjem svakog morskog područja s obzirom na njegove posebne značajke i više se usmjeriti na procjenu mogućnosti zajedničkih lokacija i višestruke upotrebe priobalnih vjetroelektrana, što je od ključne važnosti za postizanje situacije koja odgovara i održivom ribarstvu i akvakulturi i sektoru priobalne energetike te za učinkovito sudjelovanje ribolovnog sektora u postupku donošenja odluka (za razliku od pretjerano neodređenih pojmova „savjetovanja” i „promatrača”), ispunjavanju preuzetih obveza i prethodnom rješavanju sukoba zbog različitih namjena;

42. poziva države članice da kao nadležna tijela u svojim nacionalnim prostornim planovima morskih područja u kontekstu njihova kontinuiranog rada te kasnijih revizija nacionalnih prostornih planova morskih područja u obzir uzmu da je potrebno izbjeći negativne učinke priobalnih vjetroelektrana na ribarstvo, zbog čega se one podižu dalje od ribolovnih područja;

43. promiče primjenu pristupa prostornom planiranju morskih područja koji se temelji na ekosustavima kako bi se zajamčilo da se okviri za razumijevanje i upravljanje morskim ekosustavima i njihovom interakcijom sa socioekonomskim aktivnostima temelje na sustavima;

44. ističe važnost programâ za proizvodnju energije u zajednici koji omogućuju obalnim zajednicama i zadrugama, uključujući ribare, da sami proizvode električnu energiju i ulažu svoju dobit u zajednicu;

45. naglašava da bi se priobalne vjetroelektrane trebale graditi samo ako je zajamčeno nepostojanje negativnih okolišnih i ekoloških te gospodarskih, društveno-gospodarskih i društveno-kulturnih učinaka na ribare i proizvođače u sektoru akvakulture, u skladu s ciljevima plavog gospodarstva i europskog zelenog plana;

46. potiče države članice da uzmu u obzir učinak energije iz priobalnih obnovljivih izvora na morske ekosustave i ribarstvo pri utvrđivanju strukture izvora energije;

47. potiče države članice da nastave raditi na razvoju i upotrebi drugih oblika energije iz obnovljivih izvora;

48. poziva Komisiju da provede ocjenu učinka kako bi se proučili očekivani gospodarski, socijalni i okolišni učinci izgradnje priobalnih vjetroelektrana na područjima gdje je vjerojatno da bi došlo do ugrožavanja ribolovnog sektora i održivosti morskog života;

49. ističe da će suradnja među sektorima koji su aktivni u pomorskom okruženju i gospodarstvu također biti pokretač pravedne tranzicije; poziva Europsku komisiju da ocijeni inicijative kojima se pokreću lokalna gospodarstva i gospodarske aktivnosti na moru i da pronađe sinergije među sektorima koji mogu biti temelj gospodarskog oporavka otpornog na promjene u budućnosti;

50. ističe da već postoje primjeri koegzistencije sektora ribarstva i sektora energije vjetra na moru te da bi se to iskustvo trebalo iskoristiti za pronalazak i razmjenu najboljih dostupnih praksi za cijeli životni ciklus morske infrastrukture;

51. naglašava da bi dionici trebali imati pravo na sudjelovanje u prostornom planiranju morskog područja i iznošenje mišljenja;

52. naglašava da bi rano, pravedno, učinkovito i kontinuirano savjetovanje s dionicima, a posebno ribarima, proizvođačima u sektoru akvakulture, kao i njihovo sudjelovanje, izrada transparentnih smjernica i plaćanje naknada mogli umanjiti potencijal za sukob i stvoriti ravnopravne uvjete za ribarstvo i priobalnu energiju iz obnovljivih izvora;

53. poziva EU na promicanje i podupiranje priobalnih vjetroelektrana u svojem vanjskom djelovanju, posebno u komunikaciji s trećim zemljama suočenima s nejednakim i često ograničenim pristupom energiji, u skladu s ciljevima zelenog plana;

54. ističe da se načelo predostrožnosti, u skladu s člankom 191. stavkom 2. UFEU-a, treba primijeniti u slučaju da se odluke moraju donijeti prije nego što je dostupno potrebno znanje ili informacije;

55. napominje da bi mogle biti potrebne dodatne mjere na razini EU-a, uključujući zakonodavstvo, s obzirom na to da postoje dokazi da se prostornim planiranjem morskog područja država članica ne jamči pravedno uključivanje ribara i drugih dionika te, kad je to prikladno, isplate naknada u ribarstvu;

56. potiče Europsku komisiju i države članice da zajamče da prostorni planovi morskih područja jamče pravedno uključivanje ribarskih poduzeća i održiv nastavak njihovih aktivnosti te da vjerno odražavaju legitimne interese ribara, uzgajivača školjkaša i radnika u akvakulturi;

57. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.